

door bomen te kappen en het hout in stukken te zagen. Dit leidde, aldus het College van algemene commissarissen, tot 'een massale ontbossing' welke door de autoriteiten, met name door het Staatsbosbeheer, wel met verdriet werd gadeslagen maar waartegen niet werd opgetreden, daar, had men dat wèl gedaan, 'de roverijen', aldus weer het College, 'ongetwijfeld in een oproer zouden zijn omgeslagen.'¹

Niet alleen de bossen, ook kolenwagons werden geplunderd. 'Vandaag', zo noteerde Antoon Coolen op 15 januari '45 (het had toen al onafgebroken drie weken gevoren),

'was ik in Eindhoven en zag mensen, die een rangerende kolentrein plunderden. Zij wisten klaarblijkelijk het uur van deze dagelijkse trein, die kolen aanvoert voor de ziekenhuizen, de gas- en electriciteitsbedrijven in het bevrijde gebied. Ze hadden met schoppen en spaden, met katten, emmers, zakken, oude kinderwagens, kisten op wieltes en sleeën – want de wegen zijn glad – staan wachten: het volk trok uit met zijn honderden primitieve hulpmiddelen. Ze zijn een zwerm op en om de trein, en zulk een haast en zulk een menselijke ijver ziet men zelden. Als razenden scheppen ze met spade en blik de kolen in en naast de gereed- en opgehouden zakken en schieten langs de wagons naar beneden.

... De treinconducteurs wandelen er langs. Enige politie-agenten, op de wagons geklommen, trachten de mensen eraf te duwen: wie aan de ene kant eraf glijdt, kruipt onder de wagon door aan de andere kant er weer op. Plotseling klinken schoten, dat doen mannen met een band om de arm, die een geweer hebben. Het schijnt er bij te horen, niemand trekt zich iets aan van deze schoten in de lucht. De mensen zijn hun laatste rem kwijt. Een dief zou gaan lopen bij het verschijnen van de politie – en dat is de eigenlijke macht van de politieman. Hier gaat niemand lopen voor de politie, en daarmee maakt men haar machteloos. De hongerige, die, zo men hem geen eten geeft, een brood neemt, dat het zijne niet is, steelt niet, hij verschaft zich recht. Koude in de bittere winter is niet minder erg dan honger: deze mensen, die niet willen bevroren, verschaffen zich recht. Zo moet onder hen het gevoelen zijn, en de menigte verontschuldigt de enkeling: ze doen het allemaal en wat ik niet pak, pakt een ander.

... In een ongelooflijk korte tijd zijn drie, vier wagons volkomen leeg, dertig à veertig ton kolen! Een man met een breedgerande hoed kruit vier zware zakken weg, en iemand, die naast mij is komen staan, zegt: die man haalt elke dag vier zulke volle zakken! Hij maakt of een voorraad voor zichzelf, of een voorraad voor een handeltje. Natuurlijk, waarom ook het laatste niet?²

¹ 'Kort verslag over de werkzaamheden van het College van algemene commissarissen voor landbouw, handel en nijverheid', p. 16. ² Antoon Coolen: *Bevrijd vaderland*, p. 177-78.